

BETÆNKNING

Afgivet af Familie og Sundhedsudvalget

vedrørende

Forslag til: Inatsisartutlov om jobsøgningsydelse

og

Forslag til: Inatsisartutlov om offentlig hjælp

Naalakkersuisoq for Sociale Anliggender og Arbejdsmarked

Afgivet til forslagets 2. behandling

Udvalget har under behandlingen bestået af:

Medlem af Inatsisartut Hans Peter Poulsen, Siumut, formand

Medlem af Inatsisartut Anna Wangenheim, Demokraatit, næstformand

Medlem af Inatsisartut Mikivsuk Thomassen, Inuit Ataqatigiit

Medlem af Inatsisartut Eqaluk Høegh, Inuit Ataqatigiit

Medlem af Inatsisartut Mala Høy Kúko, Siumut

Medlem af Inatsisartut, Aslak W. Jensen, Siumut

Medlem af Inatsisartut Emmanuel Nûko, Naleraq

Udvalget har efter 1. behandlingen 21.marts under FM2022 gennemgået forslaget.

1. Forslagets indhold og formål

Det drejer sig om to lovforslag, som fremsættes med udgangspunkt i Naalakkersuisuts målsætning om at øge selvforsørgelse og for at give alle ledige muligheden for at tage mere ansvar for egen selvforsørgelse. De udgør samtidig vigtige love i forhold til reformering af reglerne for offentlig hjælp og jobsøgnings-/arbejdsmarkedssydelse.

2. Førstebehandling af forslaget i Inatsisartut

Forslaget fik en god modtagelse blandt partierne, og der blev debatteret om forskellige emner, såsom arbejdsløshed og mulighederne for at sikre den ledige et job.

3. Høringssvar

De afgivne høringssvar er vedlagt lovforslaget, hvilket er i overensstemmelse med formkravene opstillet af Inatsisartuts Formandskab. Udvalget bemærker, at flere relevante høringssvar er blevet indarbejdet.

4. Spørgsmål

Udvalget har til brug for udvalgets behandling af forslaget anmodet Naalakkersuisoq for Sociale Anliggender og Arbejdsmarked om at besvare en række skriftlige spørgsmål. Kopi af udvalgets spørgsmål og besvarelsen fra Naalakkersuisoq for Sociale Anliggender og Arbejdsmarked er vedlagt nærværende betænkning som bilag 1 og 2. Derudover har Udvalget været til et orienteringsmøde hos Naalakkersuisoq for Sociale Anliggender og Arbejdsmarked den 25.april. Udvalget fik en gennemgang af hovedpunkter i begge forslag og havde mulighed for at stille uddybende spørgsmål under mødet.

5. Forslagets økonomiske konsekvenser

De økonomiske konsekvenser ved forslagens realisering er beskrevet under forslagens almindelige bemærkninger. Det er her anført, at forslaget vil koste 17 mio., og at der vil være skatteindtægter på 5 mio. kr. Udvalget har i udvalgsbehandlingen afdækket, hvilke konsekvenser dette vil have for landskassen.

6. Udvalgets behandling af forslaget

Udvalget vil indledningsvist bemærke, at lovforslaget om jobsøgningsydelsen forpligter den ledige til at tage ansvar for egen situation, og at der med jobsøgningsydelsen følger forpligtelse til at tage ansvar for at ændre sin egen situation. Derudover har Naalakkersuisut sikret, at der er en sammenhæng mellem Inatsisartutlov om offentlig hjælp og loven om jobsøgningsydelsen.

6.1 Implementering og fremtidig administration af loven

Udvalget bemærker særligt, at der med forslagene indføres en mulighed for ensretning i forhold til de administrative procedurer i kommunerne, når borgerne kommer i den situation, at de bliver ledige eller skal på offentlig hjælp. Det er udvalgets vurdering, at konsekvenserne af ikke at stå til rådighed for arbejdsmarkedet, herunder at kunne tage imod et anvist job, jobtræningstilbud eller opkvalificering, er klart beskrevet i lovforslaget. Udvalget lagde i sin afdækning af lovforslaget vægt på, at kommunerne har de administrative redskaber til at implementere lovforslaget, og det fremgår af besvarelsen fra Naalakkersuisoq for Sociale Anliggender og Arbejdsmarked at redskaberne er ved at blive klargjort, og at der bliver sikret en sammenhæng i kommunerne imellem.

6.2 Særlig målgruppe

Udvalget bemærker ligeledes, at der er en gruppe i alderen 16-25, som der ikke foreligger en klar plan for, hvis vedkommende ikke er registreret som ledig, ikke er under uddannelse eller modtager offentlig hjælp. Hvis den gruppe af borgere, af flere grunde, ikke benytter muligheden for at komme i arbejdsmarkedet via nærværende lov, er det Udvalgets vurdering, at denne gruppe fortsat vil blive overset. Loven skal netop sikre, at der udarbejdes en forpligtende handleplan for borgeren, men det er Udvalgets vurdering, at der bliver nødt til at være en opsøgende indsats, for at unge målgruppen også kan sikres en mulighed for et meningsfuldt arbejdsliv og bidrage til samfundet. Det fremgår, at antallet af unge i alderen 16-25 år, som ikke er under uddannelse, er registreret som arbejdsløse, og som ikke er på offentlig hjælp er 322 og defineres som inaktive unge personer. Det fremgår af besvarelsen, at der er løbende kontakt med Majoriaq om at identificere ungemålgruppen for at foretage opsøgende vejledning og særligt med henblik på at afdække eventuelle behov for udredning eller behandling for helbredsproblemer, som kan forhindre den unge i at starte uddannelse eller beskæftigelsesaktivitet.

Det fremgår også i Naalakkersuisuts besvarelse, at der er igangværende initiativer, fremadrettede strategier og forebyggende indsatser for, at unge ikke havner i en situation som beskrevet overfor (se i øvrigt bilag 2).

Naalakkersuisut har i lovforslaget taget højde for, at ungemålgruppen får et særligt fokus i kommunerne, i og med, at der er et krav om mindst 1 tværfagligt team med fokus på unge i forbindelse med udarbejdelse af individuelle handlingsplaner.

6.3 Øget beskæftigelse

Udvalget har været interesseret i at afdække, om loven vil have en effekt i form af øget beskæftigelse. Det fremgår af Naalakkersuisuts besvarelse, at dette afhænger af flere faktorer, herunder at der er taget afsæt i et scenarium, hvor 20% af offentlig hjælp modtagerne overgår til jobsøgningsydelse, hvor det er vurderet, at rådighedsforpligtelsen giver 41 færre fuldtidsledige og dermed en besparelse på 5 mio. årligt. Alt i alt forventes loven at have en positiv effekt på dem, som ellers er jobparate, og hvor jobsøgningsydelsen bliver lavere jo længere tid vedkommende er på ydelsen.

6.4 Flere muligheder for kompetenceudvikling

Det fremgår også af besvarelsen, at forslaget vil medføre, at der bliver øget fokus på, at de jobsøgende udvikler erhvervskompetencer og dermed øge muligheden for fast tilknytning til arbejdsmarkedet. Dette vil dog være afhængigt af lokale forhold og tilbud.

6.5 Muligheden for vejledning

I de steder, hvor der ikke er Majoriaq, varetages vejledningen gennem Borgerservice eller telefoniske henvendelser. Det fremgår af besvarelsen fra Naalakkersuisoq, at lovforslaget i sig

selv ikke forventes at være direkte jobskabende, men vil medvirke til at flere får udarbejdet en forpligtende handlingsplan, som kan medføre, at flere får muligheden for at erhverve sig kompetencer, og at det er kommunen eller Majoriaq, der indkalder til møder.

6.6 Øget behov for ressourcer hos Majoriaq

Naalakkersuisoq redegør for i sin besvarelse, at det er vanskeligt at fastlægge et beløb for de forventede ekstra økonomiske ressourcer, forslaget vil medføre for Majoriaq, da dette først vil blive fastlagt under bloktilskudsforhandlingerne.

6.7 De fremtidige IT-løsninger

Der er igangsat et arbejde med at tilpasse IT-løsningerne, som vil blive nødvendigt for at implementere loven og for at understøtte sagsbehandlingen. Derudover er der planer for udvikling af app, der skal sikre at deadline overholdes o. lign.

6.8 Handlingsplanernes indhold

For de jobparate gælder følgende:

Der skal udarbejdes handlingsplan i tæt samarbejde med de ledige og den skal foreligge senest 4 uger efter tilmelding som jobsøgende hos kommunalbestyrelsen. Handlingsplanen skal indeholde beskrivelser af den samlede situation, herunder familie, boligforhold og andre relevante oplysninger. Der skal beskrives mål og aktiviteter, herunder muligheden for at gennemføre kompetencegivende forløb, uddannelsesmuligheder, planer for jobtræning osv. og være forpligtende for den ledige.

For de ikke-jobparate gælder følgende:

Første indledende samtale skal være afholdt efter senest 14 dage efter ansøgningstidspunktet. Her skal der også udarbejdes en handlingsplan, som skal løbende revurderes og senest efter 6 måneder. Efter 12 måneder skal det konkret vurderes, om modtageren af offentlig hjælp skal fortsætte på offentlig hjælp eller evt. påbegynde en ansøgning om førtidspension. Men her foretages en vurdering af hele situationen, og hvad der er mest hensigtsmæssigt for hele den samlede situation, og hvis det vurderes, at den ledige får/udvikler en arbejdssevne i mindst 20 timer om ugen, skal borgeren straks overgå til jobsøgningsydelse.

6.9 Økonomiske og administrative konsekvenser ved forslaget

Usikkerheden ved de beskrevne scenarier er store, og dette understreges i såvel den skriftlige besvarelse og i lovbemærkningerne. Det er forhåbningen, at sagsbehandlingen vil blive enklere hos kommunerne, når der foreligger et fælles IT-system. Derudover er det lettere for kommunerne at administrere en takstbestemt ydelse i stedet for den skønsmæssige ydelse. Så derfor anfører Naalakkersuisoq, at det er forventningen at kommunerne vil have en besparelse på 12 medarbejdere svarende til 6 mio. kr. Men det anføres også, at de administrative konsekvenser også bliver, at der kommer et behov for personer med andre

kompetencer for at kunne varetage udarbejdelse og henvisning til de rette tilbud til borgerne. Naalakkersuisut anfører, at der er planer for kurser, så sagsbehandlingen bliver tilpasset den enkeltes behov og kommer allerede i gang til efteråret 2022 og løbende opfølgning fra 2023. Alt i alt, vil lovforslaget medføre mere fokuseret og mere konkrete tiltag for de personer, der overgår fra offentlig hjælp til jobsøgningsydelse og forventes ikke at medføre en øget arbejdsbyrde.

7. Naalakkersuisuts ændringsforslag til 2.behandlingen

Naalakkersuisut har fremsat et ændringsforslag til 2.behandlingen, som er en mindre sproglig korrektion af den grønlandske udgave af loven.

8. Udvalgets indstillinger

a) Forslag til: Inatsisartutlov om jobsøgningsydelse:

- Et flertal i udvalget bestående af Inuit Ataqatigiit, Siumut og Naleraq indstiller Naalakkersuisuts ændringsforslag til vedtagelse.

b) Forslag til: Inatsisartutlov om offentlig hjælp:

- Et flertal i udvalget bestående af Inuit Ataqatigiit, Siumut og Naleraq indstiller Naalakkersuisuts ændringsforslag til vedtagelse.

Repræsentanten for Demokraatit vil fremkomme med følgende mindretalsudtalelse:

At få folk i arbejde er en god ting, derfor kan vi politisk ikke gå med til at støtte en reform, der ikke direkte skaber arbejdspladser og er en underskudsgivende forretning for landskassen med mindst 12 mio.kr. årligt. Derudover er der ikke i tilstrækkeligt omfang viden om, hvor mange økonomiske ressourcer, der skal tilføres Majoriaq som en direkte konsekvens af, at disse skal udfærdige nye og langt flere administrative opgaver, og som kræver kompetenceudvikling for medarbejderne og ikke mindst, at der argumenteres for, at de først kan afdække de økonomiske konsekvenser, når der skal indgås aftale om de årlige kommunalbloktilskudsforhandlinger. Vi ved derfor ikke, hvilke konsekvenser det kan have for landskassen.

Vi ønsker at øge incitamentet for at komme i beskæftigelse, og derfor er vi ikke enige i, at man ønsker at øge ydelsen svarende til 90% af hvad en SIK-overenskomstansat får for at være i et 40 timer ugentligt arbejde, trods at vedkommende ikke kommer i beskæftigelse.

Vi mener, at reformer i starten kan udgøre en merudgift i kraft af en investering, når vi ellers kan se fremtidsudsigterne for de positive effekter. Dette forslag har dog ikke i tilstrækkelig grad en tydelig afdækning deraf, hvorfor vi ikke kan være en del af sådan en reformering af de nuværende gældende love.

Med disse bemærkninger, og med den i betænkningen anførte forståelse, skal udvalget overgive forslaget til 2. behandling.

Hans Peter Poulsen
Formand

Anna Wangenheim
Næstformand

Mikivsuk Thomassen

Eqaluk Høegh

Mala Høy Kúko

Aslak W. Jensen

Emanuel Núko